

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILLO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO DRUŽBE SV. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI.
— ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ.
PRIJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRAŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 225.

CHICAGO, ILL., SREDA, 19. NOVEMBRA — WEDNESDAY, NOVEMBER 19, 1930.

LETNIK XXXIX.

Država za Zvezo narodov. - Krvave volitve na Poljskem

FRANCOSKI NASVET, NAJ BI DOBILA LIGA NARODOV SVOJO LASTNO DRŽAVO. — V TA NAMEN PRIPROČA SAARSKO OZEMLJE. — V NJEJ BI IMELA LIGA TUDI SVOJO LASTNO MOGOČNO ARMADO.

Pariz, Francija. — Lastno državo in v njej armado nad vsemi drugimi armadami naj bi imela Zveza narodov, je najnovejša ideja Francozov. Priobčil jo je napoluradni list "Le Temps" in zraven omenja, da so se s tem načrtom bavili že francoski državniki in žurnalisti.

Po tej zamisli bi bila država Zveze narodov na podobnem stališču, kakor je District of Columbia v ameriških Zedinjenih državah. Imela bi svojo notranjo organizacijo, svoje zakone, svoja sodišča in v prvi vrsti svojo — armado. List se opira na izjavo nekega socialističnega voditelja, ki je dejal, da bo splošna razorozitev nemogoča, dokler ne bo imela Liga moči, s katero bo lahko vladala nad vsemi drugimi državami, ki so v njej včlanjene. In ta moč bi obstajala v izredno močni armadi, ki bi jo Zveza mogla uporabiti proti tistem, ki bi skušali kršiti mir.

List tudi priporoča kraj, kjer bi se ta država nahajala, namreč takozvano Saarsko ozemlje. To ozemlje je pred vojno spadalo k Nemčiji in ker je bogato na naravnih zalogah, ga je po mirovni pogodbi dobila kot del vojne odškodnine v upravo Francija do leta 1935. Tega leta se bo imelo vršiti ljudsko glasovanje, naj bi pride ozemlje nazaj pod Nemčijo, ali naj ostane pri Franciji. Tako, pravi Francija, ako bi Liga vzela v svojo oblast to ozemlje, bi se s tem tudi odstranila ena spornih točk med Nemčijo in Francijo, obenem bi pa tudi tvorilo zagodo med obema državama. Nemčija s tem načrtom ni zadovoljna, ker je sigurna, da bo ljudsko glasovanje izpadlo nej v prid.

S tem, da bi se Liga preselila v svojo lastno državo, bi stala tudi na bolj trdnih nogah, kajti zdaj je samo kot gost in Genovi, in Švica se že z nekakšno ljubosumnostjo boji za svojo neodvisnost in nevtralnost, ko je Liga v njej takoreč država v državi, kar bi se še povečalo v slučaju kaže vojne.

NA JUGU DIVJALI VI-HARJI

Atlanta, Ga. — Večje število človeških življenj je zahetval in velikansko materialno škodo je povzročil silovit vihar, ki je razsajal pretekel nedeljo po južnih državah Georgia, Alabama, Louisiana in Mississippi. Natančnejši podatkov o nesrečah še ni bilo mogoče zbrati, ker je bil ves promet z nekaterimi kraji prekinjen. V Winnsboro, La., je veter odnesel nekega otroka 75 jardov daleč. V bližini Macon, Miss., je spravil veter v nemali strah črnce, ki so šli za nekim pogrebom, ko je odnesel rakev s pokojnikom in jo zagnal na bližnje polje.

ZMAGA POLJSKE VLADE

Vladna stranka generala Pilsudskija dobila nadpolovično število mandatov v poljskem parlamentu. — Pilsudski dal arretirati voditelje drugih strank.

—

Warsawa, Poljska. — Tako burnih priprav za državnozborske volitve še ni videla ta dežela, kakor so bile za sedanje volitve, ki so se vrstile preteklo nedeljo. Na predečer so bile hiše v tukajšnjem glavnem mestu naravnost prelepljene s političnimi lepkami in ceste posipane z letaki. Največje propagando je vodila Pilsudskijeva vladna stranka, ki si je vzela za cilj, da si mora na vsak način pridobiti dve tretjini večine v parlamentu.

Bombaj, Indija. — V znamenu nemirov in izgredov je potekla pretekla nedelja v tem mestu. Od domačinov je bil ta dan proglašen za praznik na čast zapretemu vodju nacionalistov, Nehru. Zlasti proti Evropejcem se je obrnil srd domačinov in več jih je bilo ranjenih, ko so domačini kamnenjali avtomobile, ki so se vračali s popoldanskih izletov. Parlament je Pilsudski razpustil v preteklem avgustu, ko je videl, da je za delo nezmožen, kajti nobena stranka ni imela v njem večine, kakor sploh ni še pri nobenih doseđnih volitvah dosegla nobena stranka večine glasov, in tako so vlade menjavale druga za drugo ter je bilo njih glavno opravilo le, da so melzile državo za svoj žep. Da bi napravil temu konec, je general Pilsudski razpisal nove volitve, v katerih je upal, da bo dobil dve tretjini sedežev, da bo na ta način izpremenil ustavo države. To se mu sicer ni popolnoma posrečilo, kajti dobil je od 444 sedežev le 247, a vendar mu to daje nadpolovično večino, česar ni imela do zdaj še nobena stranka.

Na volilni dan je prišlo v mnogih krajih do nemirov, v katerih ste bili ubiti dve osebi, okrog 75 pa ranjenih.

AVTO UBIL PEŠCA NA CESTNEM HODNIKU

Chicago, Ill. — Šest avtomobilskih smrtnih nesreč se je pripetilo v Chicagi preteklo nedeljo, s čemer se je zvišalo njih skupno število od novega leta dalje na 952. Ena nesreča je zgodila na oglu Wood in Augusta St., kjer je neki avtomobilist zavozil na cestni hodnik in tamkaj do smrti pobil pešca A. Rysnerja. Voznik je zbežal, a avto so pa ugordili kot last 20letnega J. Fritchja, 1900 W. Ohio Street, Kmalu po nesreči pa je ta Fritch javil policiji, da je bil veter v nemali strah črnce, ki so šli za nekim pogrebom, ko je odnesel rakev s pokojnikom in jo zagnal na bližnje polje.

INDIJCI ZOPET NEMIRNI

Na praznik v čast zapretemu vođu Indijci napadali Evropejce.

—

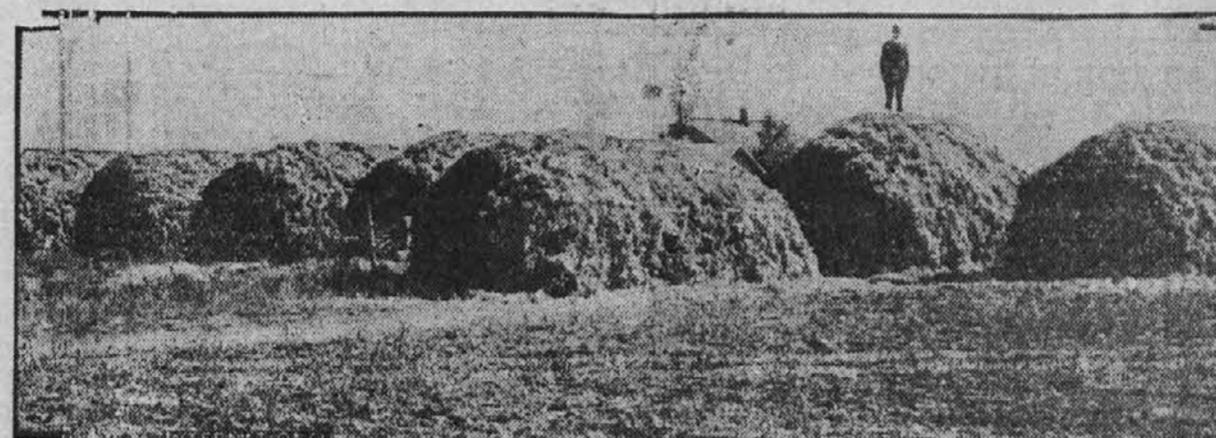
Bombaj, Indija. — V znamenu nemirov in izgredov je potekla pretekla nedelja v tem mestu. Od domačinov je bil ta dan proglašen za praznik na čast zapretemu vodju nacionalistov, Nehru. Zlasti proti Evropejcem se je obrnil srd domačinov in več jih je bilo ranjenih, ko so domačini kamnenjali avtomobile, ki so se vračali s popoldanskih izletov. Parlament je Pilsudski razpustil v preteklem avgustu, ko je videl, da je za delo nezmožen, kajti nobena stranka ni imela v njem večine, kakor sploh ni še pri nobenih doseđnih volitvah dosegla nobena stranka večine glasov, in tako so vlade menjavale druga za drugo ter je bilo njih glavno opravilo le, da so melzile državo za svoj žep. Da bi napravil temu konec, je general Pilsudski razpisal nove volitve, v katerih je upal, da bo dobil dve tretjini sedežev, da bo na ta način izpremenil ustavo države. To se mu sicer ni popolnoma posrečilo, kajti dobil je od 444 sedežev le 247, a vendar mu to daje nadpolovično večino, česar ni imela do zdaj še nobena stranka.

Na volilni dan je prišlo v mnogih krajih do nemirov, v katerih ste bili ubiti dve osebi, okrog 75 pa ranjenih.

NEMŠKI FAŠISTI PRIDOBIVAJO

Berlin, Nemčija. — Pretekel nedeljo so se vrstile po mnogih mestih širom Nemčije lokalne mestne volitve. Skoraj v vseh so izšli fašisti znatno ojačeni, kar je njih uspeh, ki so ga dosegli pri zadnjih državnozborskih volitvah 14. oktobra mnogo povečalo.

FIŽOLA NE BO MANJKALO

Kupi, ki jih vidimo na sliki, stoji iz samega fižola v stročju, ki ga je letos pridelala država Colorado. Tega pridelka je bilo letos v tej državi okrog 45 milijonov funtov, več kar kor kdaj koli poprej, in potrebnih bo 1000 tovornih železniških vozov, da ga bo mogoče razposlati v vse dele Unije.

KRIŽEM SVETA KRONANJE KARLA ŠE ODGODENO

Težave kralja Karla na poti do krone.

—

Bukaresta, Rumunija. — Tukajšnji kralj Karl je imel sicer to srečo, da je prišel do prestola, nikakor pa se mu nočne nasmehniti tudi sreča, da bi prišel do krone. Njegovo kronanje, ki je bilo sprva dočeno za september, je bilo odloženo do marca, in zdaj pa se govori, da bo sploh odgovreno za nedoločen čas. In vse to zaradi tega, ker nima žene, ki bi bila z njim vred kronana. Njegova ločena žena Helena namreč odločno odkalanja, da bi se spravila z njim in namigava se že, da si namerava Karl med princesnjaki izbrati drugo ženo.

—

Bordeaux, Francija. — Dr. C. Dornier, ki je zamislil načrt za nemški aeroplans DO-X, se je izrazil, da bo moral aeroplans najbrž odložiti svoj prekomorski polet do prihodnje pomlad, a ne vsled kakake pomanjkljivosti v konstrukciji, pač pa samo vsled neugodnega vremena.

—

Washington, D. C. — Kajtor izkazujejo zadnje ugotovitve, ki jih je izvršil trgovski departement, je bilo v mesecu septembetu brezposelnih v Zedinjenih državah 3,400,000 oseb.

—

Richmond, Va. — V bližini mesta Dewitt je vlak zadel v neki avto, ki je vozil devet oseb. Vsi potniki v njem, en beli in osem črncev, so bili ubiti.

—

New York, N. Y. — Kajtor se je izrazil tukajšnji zdravstveni komisar bodo morali ali zdravniki sami znižati cene za zdravniško oskrbo, da pa bo morala poseči vmes država, da se bodo mogli poslužiti zdravniške pomoči tudi revni sloji.

—

SIRITE AMER. SLOVENCA!

JUGOSLOVANSKA PROSLAVA V CHICAGI

V nedeljo, dne 30. novembra t. l., se bo vršila v Chicago v Ashland Boulevard Auditorium na 328 South Ashland Blvd. velika Jugoslovanska proslava, 12letnica ujedinjenja in osvobojenja Jugoslovanov.

Program prireditve je zelo bogat in pester in vsak, ki se ga bo udeležil, mu bo postal v prijetjem spominu. Vstopnice za proslavo so že v prodaji in se dobijo v uredu načrtnega lista. Stanje 50c. Nabavite si jih, dokler so na razpolago in obenem agitirajo med prijatelji in sosedji za čimvečjo udeležbo na proslavi.

"Amer. Slovenca" v vsak slovensko hišo, naj bo geslo vseh njegovih prijateljev!

Iz Jugoslavije.

SMRTNA NESREČA V TRBOVELJSKEM RUDNIKU. — HIŠA IZ VALVAZORJEVIH ČASOV ZGORELA. — STARKA POD VOZOM. — SMRTNA KOSA. — RAZNE VESTI.

Rudarja podsulo v rudniku

sezniški, star 47 let.

—

Trbovlje

Huda nevihta je zopet obiskala tukajšnjo okolico. Ljudem je obračalo dežnike. Na vrtu gostilne "Škrat" je izrušalo veliko smrek. Vse bližnje gričevje je pobel sneg.

—

Požar

Iz Kranja poročajo, da je petletni deček, ki se je igral z vžigalicami, začkal posestniku Tršanu lopo, kjer je bila suha krma. Nevarnost je bila, ko bi ne prišli gasilci pravočasno, da pogori vse poslopje.

—

Krisa v lesni industriji

Iz Sarajeva poročajo, da bo temožna lesna tvrdka "Krijava" popolnoma ustavila obrat zaradi velike krize na lesnem trgu. Na cesti bo brez službe nad 5000 delavcev.

—

V valovih Drave

V okolici Varaždina je voda naplavila moško truplo. V mrtvecu so spoznali Stjepana Nemanča, ki je pred nekaj dnevi nameraval v družbi svojega očeta v čolnu preko Drave. Narastla voda je čoln prevrnila in oba sta padla v vodo. Oče, ki ni znal plavati, se je rešil, sin pa, ki je bil dober plavča, je utonil.

—

Silna nevihta pri Šibeniku Šibenik, 29. okt. — Včeraj je med 18. in 19. uro divjala blizu Šibenika silna nevihta, ki je prizadela primorskim mestom v okolici mnogo škode. Oškodovala je tudi več lajdij, ki so bile tedaj zunaj na morju.

—

Škoda povzročena po prvem snegu Iz Vel. Lašč in Lužarjev poročajo, da je tam napravil sneg veliko škode, ker je polomil večje število sadnega drevo. Podrl je tudi nekaj smrek, ki so padle čez cesto, da je imel avtobus, ki vozi iz Blok na Velike Lašče, več kakor dve uri zamude, ker so morali smreke žagati, da so jih spravili s ceste. Snega je padlo do pol metra na debelo.

—

Ribnica

Zaradi pomanjkanja domačega zasluga, so v zadnjem času odšle iz naše doline tri skupine na tuje za zaslujkom. Drvarji in tesarji se odpravljajo na Hrvatsko. V zadnjem času je 15 skupin sklenilo pogodbe z lesnimi trgovci.

—

Novi parobrodi

Družba "Oceanija", ki vzdržuje prekomorski promet na Sušaku, si je nabavila dva nova parobroda, ki bosta najmoderneje urejena in oskrbovala promet na rednih linijah s Španijo.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, pone-
deljkov in dnevor po praznikih.

Izhaja in tisk
EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Tel: CANAL 0098

The First and the Oldest Slove-
nian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:

Subscription:

Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četr leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:			
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četr leta	1.75	For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači,
do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker
s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlanji na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtega določen. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Rev. Alexander Urankar:

Zgodba o Heliju in sinovih

Hebrejem je bil altar svetinja požja, ki se ga ni smel nihče dotakniti, če ni bil posebej izvoljen in odbran za službo altarja. Za časa Helija, višjega duhovnika, so pa vladale čudne razmere v svetišču. Helij je imel dva sinova, ki sta lahko počenjala, kar sta hotela. Oče ni trenil očesa, ni dvignil roke, da bi ju ustrahoval. Spozabila sta se sinova tako da sta celo kradla darove z altarja. Helij je naprej zapiral oko. Ljudstvo je mrmralo, se jezilo in na tistem stiskalo pesti. Helij je molčal, sinova pa sta naprej kradla, dokler ni Bog posegel vmes. Po pravici je udaril v prvi vrsti Helija — očeta. Sinova sta padla v vojski, oče je ob tej novici padel vznak in si zlomil tihnik. Helij naj bi bil v pravem času posegel vmes s svarivno besedo in odločno voljo, pa bi bil sinovom in sebi prihranil kazen in ljudstvo bi ne bilo v večjemu pozdravljal smrti vseh treh.

Slovenska beseda, slovenska domovina, slovensko ime so tudi nam svetinje, nedotakljive in svete. Komu se ne bo zbudila upravičena jeza, če vidi, da mu lastni sinovi in hčere kradejo z narodnostnega altarja te najdražje spominke slovenske krvi.

Sinovi — tatoi vrste Helijevih otrok so vsi oni, ki jim je očetova domovina "svet s plankami zabit", ki jim je slovensko ime in slovenski jezik golo znamente nazadnjaške kaste v Ameriki, kaste, ki nosi dična imena "greenhorn, zelenjaka, hunkija, foreignerja, privandrovca".

Hčere — tatoi vrste Helijevih otrok so vse one, ki ob prvi priliki vržejo slovenski značaj in običaj iz hiše in imajo za vsako slovensko reč psvko "starokrajstva", imajo za mater in njen jezik samo kot previtkarja. Tatoi so in tatoi, ker narodu kradejo z altarja. Kradejo ljubezen do domovine, ljubezen do jezika in ljubezen do lastnega imena.

Helij, oče in višji duhovnik, pa molči. Naši očetje in naše matere nimajo besede svarila in grožnje. Sklenimo lepo roke v tihu udanost: "Kaj hočemo, sin je bolj 'smart' in hčerka gre z Ameriko naprej."

Ali ni kriva staršev večja, kakor je kriva otrok? Gla-vo skrivajo v pesek molčenosti in v svoji plitvi miselnosti ne misijo, da samim sebi gremijo življenje in starost. Mesto, da bi šli kedaj v grob kot sivi gospodarji, bodo šli pod rušo kot mladi previtkarji, ki so imeli samo to pravico, da so jih otroci brcali in zbrcali s sveta.

O Heliji, tvoja zgodba je naša zgodba, tvoje življenje je naše življenje in tvoja smrt bo naša smrt. Sinovi se že bijejo s smrtno, pride tvoja vrsta. Amerika pa si bo otrsla prah z rok in si bo mela dlani v veselju in zadovoljnosti, češ, dobro opravljajo. Taki so kakor so gangsterji, sami med seboj se pobijajo, da ni treba državi stroškov. Naj se narodnosti same v sebi izživljajo. Čemu bi mi trošili denar za amerikanizacijo, saj nam sami hite v naročje, sami hite v svojo smrt in naše življenje.

Jeremijada in lamentacija.

Bog ve, če take lamentacije kaj pomagajo in zaledajo. Bog ve in jaz vem in vsi vemo: Jeremija ni pel lamentacij, da bi svoj narod še bolj tlačil v melanholijo, temveč jih je pel

zato, da bi narodu odpril oči in mu pokazal pot iz zagate. Tudi mi ne smemo ostati pri lamentacijah. Jeremijade nam poveda, da je naše stanje res jeremijevsko žalostno, jeremijade naj posvetijo v temu naših možgan in glav, da vendar ne bomo že sedaj v letih mladosti in krepke moške dobe stali ob svojem lastnem grobu in čakali svojih grobarjev, ki imajo priti morda šele čez sto let. Jeremijade naj razblinijo težke inlene megle samoprevare v nas, da ne bomo obsedeli na stolu kakor Helij in zaprtimi očmi in zaprtimi ušesi, medtem ko sinovi in hčere kradejo z altarjev . . .

Slovenske jednote, slovenske cerkve, slovenske šole, slovenski odri, slovenski domovi, slovenski duhovniki, slovenski listi, slovenske šolske sestre, slovenska društva. Vse je slovensko, pa je kljub vsemu "slovenstvu" tako malo slovenstva v nas.

Gospod, kaj naj storim?

Jednota bodi slovenska, ne "slovenska", cerkev bodi slovenska, ne "slovenska", dom bodi slovenski, ne "slovenski". In tako dalje . . .

SV. MISIJON IN DRUGE NOVICE NA GILBERTU

Gilbert, Minn.

Večkrat gledam v Amerikankem Slovencu, da se bo kateri oglasil in povedal v svet, da smo imeli pri nas sv. misijon, pa nič ne vidim. Da res, sv. misijon smo imeli že 5. okt. Vodil ga je Rev. Odilo Hajnšek. Veliko jih je reklo, da se skoro ni slišal takega misijonarja, ki bi imel tako lepe pridige, kakor Rev. Hajnšek. Pa tudi, kako lepo smo prepevali po cerkvi, lepe misijonske in Marijine pesni. Vsak dan je bila cerkev napolnjena. Bog

daj gospodu misijonarju še veliko let zdravja, da bo še lahko veliko dobrega storil in po velikem sprevedu. Rakvi je sledilo nad 50 avtomobilov srodnikov, društvenikov in prijateljev, ki res z njimi sočustvujejo. "Kakoršno življenje, taka smrt." Ta izrek je in bo veljavni.

Dne 8. novembra se je podikal iz cerkve sv. Vida na Calvary pokopališče izvanredno velik spreved. Rakvi je sledilo nad 50 avtomobilov srodnikov, društvenikov in prijateljev, ter prijateljev, da boste tako srečni, da boste imeli sv. misijon in vam bo misjonar Rev. Odilo Hajnšek, vsi pojrite poslušati. Radi boste potem priznali, da takega pridigarja se ne sliši vsaka leto.

Novic ni tukaj na Gilbertu prav posebno. V Duluthu v bolnici se nahaja Mary Prešern, ki je imela operacijo krovja. Pravijo, da ji gre na boljše. Mary Luzovič, se nahaja v Evelethu v bolnici in tudi po vejo, da ji gre na boljše. Obema želimo, da skoraj okrevajo in se zopet zdrave povrnejo med nas in domov k svojim možem in otrokom. Doma je bila bolna Mrs. Frances Tanko. Boleta jo je leva noga. Sedaj je tudi ona precej boljša in se vsem prav lepo zahvaljuje, ki so ji v času bolezni kaj doberga storili.

F. T.

SMRTNA KOSA KOSI TUDI V CLEVELANDU

Cleveland, Ohio.

Naj se med novice iz drugih naselbin vplete, dopis tudi iz naše velike naselbine, saj se tudi pri nas tu pa tam dogodi kaj važnejšega, kar je vredno, da se poroča v časopisju.

kor je videti, z Nino ne bo več in vse se bo uredilo."

"Kdo ve?" je podvomil France.

Po cesti so primarsirali vojaki. Na vajo so šli. Kosci so obstali in jih gledali. Iz srede se je utrgala pesem, ki je zategnjeno tožila:

Sono soldato
d'infanteria,
o mama mia,
male si sta!

Kosci so se nasmehnili. Mlad tenente je zakričal nad svojim vodom, a dopeli so vendar. Ko so umolknili, je četa v ozadju nadaljevala:

Son senza soldi,
senza tabacco,
devo far maccacco
per la citta . . .

Kapitan, ki je jezdil na konju, ga je zaustavil, čakal ob strani, se znesel nad častniki in zagrozil moštvo, ko je utihnilo in korakalo mimo njega.

"Težko jih držijo. Vse je sito takega življenja!" je menil France.

"Strah jih ima; zato je ob novi meji, ko da bi bili še sredi vojne!" je povedal Ivan.

"Glej, da ne boš njej kaj takega rekel," ga je opomnil Ivan. "Sandrinija, ka-

zato, da bi narodu odpril oči in mu pokazal pot iz zagate. Tudi mi ne smemo ostati pri lamentacijah. Jeremijade nam poveda, da je naše stanje res jeremijevsko žalostno, jeremijade naj posvetijo v temu naših možgan in glav, da vendar ne bomo že sedaj v letih mladosti in krepke moške dobe stali ob svojem lastnem grobu in čakali svojih grobarjev, ki imajo priti morda šele čez sto let. Jeremijade naj razblinijo težke inlene megle samoprevare v nas, da ne bomo obsedeli na stolu kakor Helij in zaprtimi očmi in zaprtimi ušesi, medtem ko sinovi in hčere kradejo z altarjev . . .

Slovenske jednote, slovenske cerkve, slovenske šole, slovenski odri, slovenski domovi, slovenski duhovniki, slovenski listi, slovenske šolske sestre, slovenska društva. Vse je slovensko, pa je kljub vsemu "slovenstvu" tako malo slovenstva v nas.

Gospod, kaj naj storim?

Jednota bodi slovenska, ne "slovenska", cerkev bodi slovenska, ne "slovenska", dom bodi slovenski, ne "slovenski". In tako dalje . . .

ves čas ko je bila na mrtvatom odu, polnoštevno obiskoval. Rajna je bila dobra skrbnica katoliška mati velike družine. Doma je bila iz vasi Globelj, fara Sodačica. V Ameriki je bivala nad 35 let. Radi njenih obilnih dobrih lastnosti bo ostala še dolgo časa vsem v spominu.

Dva dni pozneje je bil podoben pogreb v sosednji fari pri sv. Lovrencu. Tam so vneti farani, prijatelji in društveniki, ki so pravili tudi velik spreved za pokojnim Gašperom Česnikom, ki je umrl v 58 letu svojega življenja. Pokojni je bil znan v naselbini kot zelo dober in vnet faran, katerega so pa nesrečno zelo pogosto obiskovali, kar je pri pogrebu omenil Rev. J. J. Oman. Pokojni je imel številne prijatelje med društveniki sv. Lovrenca in društveniki Najsve. Imena. Obojso je veliko udeležbo pokazali, kako ljub jim je bil. Sledili so mu z drugimi farani dne 10. novembra na Calvarijo, kjer počiva že toliko tisoč naših katoliških trpinov. Sodeč po velikem sprevedu in po krasnih besedah, katere je govoril domači č. g. župnik pri njegovem pogrebu, je bil pokojni pač vsem priljubljen, ker je živel in izpolnjeval vse dolžnosti prvega katoličana. Za takimi nam pač res ni treba žalovati, pač pa jih moramo blagovati, da so prestali že tukaj svoje trpljenje in šli po zasljeneno plačilo. Taki pogrebi nam razkrijejo bogastvo, ki mu skromnini se vidi, da imajo veliko resničnih prijateljev, ki res z njimi sočustvujejo. "Kakoršno življenje, taka smrt." Ta izrek je in bo veljavni.

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočakali pa nismo nič. Potem smo pisali g. uredniku in ga vprašali, zakaj ni nič novic od nas? Pamam je prav modro odpisal, da ne bo iz vsega skupaj nič, ako ne bo kdo začel . . .

No, pa začnimo. Pri nas je novic prav malo, samo en milijon in pol. Kaj bi se s to mnenjem dočakali, da bo prišel Amer. Slovenski, ker smo misili, da bo vsak držal besedo. Dočak

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO.

Naslov in imenik glavnih uradnikov.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Geo. J. Miroslavich, 3724 Williams St., Denver, Colo.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4801 Washington St., Denver, Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNÍ ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochevar, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
2. nadzornica: Mary Grum, 4949 Washington St., Denver, Colo.
3. nadzornik: Joseph Škrabec, 412 W. New York Av., Canon City, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
2. porotnik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.
3. porotnika: Rose Grebenc, 1126 E. 61st St., Cleveland, O.
4. porotnik: Edvard Tomšič, Box 74, Berwind, Colo.
5. porotnik: Peter Blatnik, Box 286, Midvale, Utah.

URADNI GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošljajo na glavno tajnikovo, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za spremembo v odreški oddelek, spremembo zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se pripoveda vsem Jugoslavom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zgozoči angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdor želi postati član zvezze, naj se oglaši pri tajniku najblizičnega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društva zadostuje osem oseb. Glede ustavnostivosti novih društva pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne liste.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

FINANČNO POROČILO Z.S.Z. ZA MESEC OKTOBER, 1930.
FINANCIAL REPORT OF THE W.S.A. FOR THE MONTH OF
OCTOBER, 1930.

Prejemki od društva — Receipts from the Lodges.

Smit.	Bolniška razreda	Pošk. Dobrodol. Onenog. Strošek.	Sklad.	\$1.00	\$2.00	sklad	sklad	sklad	sklad	Skupaj
Mort.	Sick B.	Sick B.	Acc.	Benefit.	Disab.	Expense	Total			
fund	fund	fund	fund	fund	fund	fund				
147.86	124.50	2.35	25.80	3.50	8.10	44.90	357.01			
219.25	191.70	2.85	40.35	5.38	13.45	67.50	540.48			
44.34	26.25	14.10	6.30	.86	2.15	10.75	104.75			
142.10	99.75	35.25	22.20	2.98	7.40	37.25	346.93			
24.74	22.50	—	4.50	.60	1.50	7.50	61.34			
148.58	113.25	2.35	23.55	3.16	7.75	39.50	338.14			
27.26	23.25	14.10	5.55	.74	1.85	9.50	82.25			
78.12	71.25	18.80	16.05	2.16	3.25	27.00	216.63			
25.31	21.00	7.05	4.95	.66	1.00	8.25	68.22			
11.18	9.75	2.35	2.10	.28	.70	3.50	29.86			
67.23	36.00	79.90	12.45	1.66	4.05	20.75	222.04			
43.73	9.75	44.65	4.80	.64	1.60	8.00	113.17			
186.96	167.25	7.05	36.60	4.90	12.25	61.50	476.51			
40.08	34.50	16.45	7.95	1.06	2.65	13.25	115.94			
27.40	24.00	—	4.80	.64	1.60	8.00	66.44			
66.22	34.50	54.65	10.35	1.38	1.00	17.25	184.75			
63.86	25.50	58.75	8.85	1.20	2.95	15.00	176.11			
49.23	25.50	32.90	7.50	1.02	2.50	12.75	131.40			
32.29	22.50	2.35	6.00	.80	1.90	10.00	75.84			
27.15	10.50	35.25	4.35	.60	1.00	7.50	86.35			
32.06	7.50	42.00	4.65	.64	1.55	8.00	101.40			
17.81	1.50	35.25	2.55	.34	.75	4.50	62.70			
19.03	15.50	4.70	3.75	.52	1.20	6.50	51.20			
94.25	72.75	—	15.30	2.04	4.90	25.75	214.99			
61.63	9.75	89.30	7.65	1.04	2.40	13.00	184.77			
8.49	3.75	7.05	1.50	.20	.50	2.50	23.99			
54.71	30.75	47.50	9.15	1.24	3.10	15.50	161.95			
43.93	37.50	41.75	9.45	1.26	1.35	15.75	120.99			
21.60	6.75	16.45	2.70	.36	.70	4.50	53.06			
39.62	16.50	18.80	4.80	.64	1.60	8.00	89.96			
15.14	9.00	23.50	3.30	.44	1.05	5.50	57.93			
13.71	8.25	16.45	2.70	.36	.90	4.50	46.87			
26.63	12.75	23.50	4.05	.54	1.35	6.75	75.57			
54.06	48.00	—	10.35	1.46	3.10	18.25	135.22			
3.25	6.75	—	1.50	.20	.50	2.50	14.70			
11.53	10.50	—	2.10	.28	—	3.50	27.91			
12.54	5.25	14.10	1.95	.26	.65	3.25	38.00			
11.07	6.00	11.75	1.95	.26	.65	9.50	41.18			
7.79	4.50	—	1.50	.20	.35	2.50	16.84			
2021.74	1406.45	797.65	345.90	46.50	105.25	589.90	\$5,313.39			
Obresti od obveznic — Interest on Bonds:										
Abwood, Kan. Masonic Temple \$1,000 po 6%.....										
Abwood, Kan. M. E. Church \$8,000 po 6%.....										
Benedictine Societs of Colo. F. M. \$9,000 po 6%.....										
Manzano, Colo. Inn. Dist. \$2,000 po 6%.....										
Pueblo, Colo. Fountain Pav. Dist. \$2,000 po 6%.....										
Santa Fe, N. M. Sewer \$500 po 6%.....										
Dolores, Colo. E. 4th St. Pav. \$2,000 po 6%.....										
Skupni obresti na kupljenih obvez. — Acc. Int. on Bonds.....										
\$20,000										
Skupaj — Total \$1,618.39										
Preostanek Oct. 1, 1930, Balance \$131,078.56										
Skupaj — Total \$137,246.95										
IZDATKI Z. S. Z. ZA MESEC OKTOBER, 1930. DISBURSEMENTS OF THE W.S.A. FOR THE MONTH OF OCTOBER, 1930.										
iz \$1 boln. sklada — Ben. from \$1 Sick Ben. Fund. \$999.50										
iz \$2 boln. sklada — Ben. from \$2 Sick Ben. Fund. 1302.00										
iz \$1 boln. sklada — Commissions for new members 44.00										
Razni drugi izdatki — Miscellaneous Disbursements:										
Casilao A. S. — Official Organ \$415.08										

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel. Jos. Poljanec

Imel je prav. Preden je minul teden, so Španci izdajsko prijeli Montezuma in ga imeli ujetega v svojih bivališčih, kjer so ga noč in dan stražili vojaki. Nato so dogodki hitro sledili drug za drugim. Nekaj velikašev domačinov iz obmorskih krajev je bilo na odredbo Korteza pozvanih v Mehiko, ker so ubili nekoliko Špancev. Prišli so, in zmagovalci so jih zgrabili in na dvorišču žive sežgali. A to se ni bilo vse; njihov vladar Montezuma je moral z okovi na nogah biti priča njihovi usmrtnosti.

Tako globoko je bil padel cesar Aztekov, da je moral nositi verige kakor navaden hudeleč. Po tej žalitvi je prisegel udanost in zvestobo španskemu kralju, ujel na izdajski način Kakamo, kralja v Tezku ter ga izročil Špancem, nad katere se je bil Kakamo nameraval vzdigniti z vojsko. Špancem je tudi predal vse zlato in vse zaklade, ki jih je bilo cesarstvo teko nešteti let nagromadilo in ki so bili vredni stotisoč angleških funkov. In narod je vse to mirno prenašal. Bil je zbebljen in je še vedno poslušal zapovedi svojega ujetega vladara.

Ko pa je Špancem dovolil, da so molili pravega Boga v enem izmed svetih velikega templja, se je med tisoči in tisoči Aztegov pojalo nezadovoljno godrjanje in mrka pazarjenost. Vse ozračje ga je bilo polno, vse povsod se je slišalo, kjerkoli so se zbirali ljudje, in glas tega nezadovoljnega godrjanja je bil kakor bučanje daljnega srditega morja.

Ves ta čas je moje življenje potekalo kot popreje s to izjemo, da mi ni bilo dovoljeno zapustiti palačo; bili so v strahu, da ne bi na kak način prišel v dotiko s Španci, ki niso vedeli, da je bil človek bele polti zaprt v njej in obsojen na smrt na žrtveniku. Tiste dni sem tudi poredko videval kneginjo Otomi, prosto med mojimi prisojenimi mi nevestami; izza čudnega ljubavnega prizora med nama se me je izogibala in kadar sva se srečala pri gostijah ali na vrtu, je govorila z menoj o neponemljivih rečeh ali državnih zadevah. Nasleden je prišel dan moje poroke. Vršila se je, dobro se spominjam, v noči pred dnevom, ko so Španci o prilikli praznika boga Anicelkotla poklali šest sto arteških velikašev.

Na dan moje poroke so najvišji velikaši v mestu ravnali z menoj silno obzirno in me častili kot boga; prišli so se mi pokloniti in žgali kadilo pred menoj, da mi je duh kadila naposled pošteno preseljal; dasi je namreč tolika žalost vladala v deželi, niso hoteli duhovni niti za pičico odjenjati od svojih ceremonij in krvoljnosti; ker sem bil rod Tjulov, so povrh vsega gojili velike nade, da bodo baš z žrtvovanjem mene odvrnili jezo bogov. Ob solnčnem zatonu so me pogostili s sijajno gostijo, ki je trajala dve uri ali še dolje, in ko je bila končana, je vsa zdrana družba vstala in začela glasno kričati:

"Slava tebi, o Tezkatlipoka. Šrečen si tukaj na zemlji, srečen boš tudi v hiši solnca. Ko dospeš tja, se spominjaj, da smo dobro ravnali s teboj, ti dali vse najboljše, kar premoremo, in posreduj za nas, da nam bodo odpuščeni grehi. Slava ti, o Tezkatlipoka."

PREJELI SMO Družinsko pratiko ZA LETO 1931.

Letošnjo "Družinsko Pratiko" krasí več zelo lepih pokrajinskih in osebnih slik. — Zlasti zanimivo je vremensko prerokovanje. — Polna humorja je zgodba o županu. — Zanimivi so pregovori. — Najbolj interesantne so pa uganke. — Takih je nikdar niste slišali, kakor so v letosnji Družinski Pratiki. Samo te so vredne, da takoj pišete po Družinsko Pratiko, ki stane s poštnino vred.

20 CENTOV.

Naroča se pri:

KNJIGARNA

AMER. SLOVENEC

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

Zastopniki in razpečevalci, naj prijavijo, koliko jih letos želijo.

NAJNOVEJŠE

slovenske romane in povesti, znanstvene in učne knjige, dramatične igre in pesmarice, molitvenike in druge knjige ima vedno v zalogi

PODRUŽNICA

Amer. Slovenca
723 W. National Ave.,
Milwaukee, Wis.

(3301)

ŠIRITE 'AMER. SLOVENCA'!

Tel. v uradu: Cicero 610.

Rezidenca: Cicero 4484.

DR. FRANK PAULICH

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

Urad:

2123-25 South 52nd Ave.,

CICERO, ILL.

(Poleg Elevatorja.)

Uradne ure: Od 9 do 12 dopol.

1 do 5 pop. in 6:30 do 9 ure zvečer.

— Ob sredah od 9 do 12 dopol.

(47)

V "Am. Slovencu" izhajajo
najzanimivejše povesti, ali jih
čitate?

POZOR!

Velika Blasnikova Pratika

za leto 1931

JE TUKAJ!

Cena 20 centov

S POŠTNINO

Pišite takoj po njo dokler
v zalogi.

Pratika je letos prav izvrstno urejena in bo vsakemu ugajala.

Zastopniki in razpečevalci Pratik naj prijavijo, koliko jih želijo.

Naročila sprejema

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Uradne ure: Od 9 do 12 dopol.

1 do 5 pop. in 6:30 do 9 ure zvečer.

— Ob sredah od 9 do 12 dopol.

(47)

PREJELI SMO
ravnokar v zalogu 50 izvodov
knjižice

RDEČI NAGELJI

v kateri je izdala ga. Marica Strnad — Cizerlj v Mariboru venček svojih pesmi. Ga. Strnad — Cizerlj, je po poklicu profesorica in je službovala v Rusiji. Po preobratu se je vrnila v domovino in si tam ustavila dom. Priznana je kot ena izmed najboljših slovenskih pesnic. Njene pesmice teko gladko in čustveno, kakor more teči le poezija mehke slovenske duše.

Prošeni smo, da postavimo knjigo "Rdeči nagelji" na trg in zato prosimo zlasti slovensko ženstvo v Ameriki naj seže po tej knjigi, da se jo razpeča. Knjiga stane 65c. Naročila je poslati na

KNJIGARNA AMER.
SLOVENEC,

1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

POZOR!

Najuspešnejše zdravila na svetu izdelujem jaz. AL PEN TINKTURO zoper izpadanjem in za rast las od katerih prenehajo laje odpadati in v kratkem času krastorijne na glavi. BRUSLIN TINKTURA zoper sive laje od katere vam po stanju laje v par dneh popolnoma naturalni kakov in mladost. FLUID zoper REUMATIZEM in trganje po kosteh ozdravi tobolez najdalje v 8smih dneh. ELZA žanba ozdravi vsak rano, opelkino, bube in turo v najkrajšem času. Najuspešnejše zdravilo zoper mozelce, lišaje, solnatne pike, srčno kožo in prahute na glavi. Uspesno zdravilo zoper kurje oči, bradovice, potne noge in debelo kožo na nogah. Imam še dosti drugih domaćih zdravil, kdor bi rabil moja zdravila brez uspeha mu dvojno povrnem denar. Pišite po brezplačni cepici. Moja zdravila za Ameriko so v Washingtonu registrirane in za Canado so registrirana v Ottawa, Ont., Canada.

JAKOB WAHČIĆ,

1436 E. 95th St., Cleveland, Ohio.

SLOVENSKE BOŽIČNE RAZGLEDNICE

so že na razpolago. Zdaj je čas za pisati v starci kraj in kmalu bo tudi za tukaj. Zastopniki in trgovci, ki želijo razglednice naj prijavijo, koliko jih želijo. Prodajajo se:

3 RAZGLEDNICE 10c.

Zastopnikom in trgovcem, dovolimo, ako jih naroče najmanj ducat poseben popust.

Knjigarna
'AMERIKANSKI SLOVENEC'
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

SOUTH CHICAŽANI POZOR.

Z lastne farme sem pripeljal pet sort najboljših jabolk, ki stojijo čez zimo. Priporočam slovenskim gospodinjam da jih kupite in vem v naprej da bo te z njimi zadovoljni. Prodajam jih na bušlje. Svoje skladische imam na naslovu: John Dragesich, c/o: Frank Linch, 9511 Exchange Avenue, South Chicago, Ill. Pridite, da jih vidite.

PRODA SE
dobrodočna slovenska trgovina z grocerijo, slaščicami, sladodom, cigarami itd. En blok od slovenske cerkve. Proda se takoj po ugodni ceni. Za informacije vprašajte lastnika na: 1903 West 23rd Street, Chicago, Ill. (3315)

DR. J. E. URŠICH
ZDRAVNIK IN KIRURG
-2000 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.
Uradne ure: 1-3 popoldne in 7-8 zvečer.
Uradni telefon: Canal 4918
Rezidenčni telefon: La Grange 3966
PO DNEVI NA RAZPOLAGO
CELI DAN V URADU.

VABILO
— NA —
TWO BEAUTIFUL WRIST WATCHES GIVEN AWAY
TWO BEAUTIFUL WRIST WATCHES GIVEN AWAY
TWO BEAUTIFUL WRIST WATCHES GIVEN AWAY

Plesno veselico

katero priredi

Društvo sv. Cirila in Metoda

STEV. 33, Z. S. Z.

V NEDELJO, 23. NOV. 1930

V SPONJNI ŠOLSKI DVORANI,

West 22nd & So. Lincoln St.

Začetek ob 7. uri zvečer.

VSTOPNINA: ZA ODRASLE 50c, OTROCI 15c.

Igrala bo "Svajger's Royal Orchestra".

Društveni odbor prijavno vabi cenjeno občinstvo, da se te veselice polnoštevno udeleži; za postrežbo v vsakem oziaru bo preskrbljeno.

Igrala bo "Svajger's Royal Orchestra".

Igrala bo "Svajger's Royal Orchestra".